

Наукові перспективи
Видавнича група

MODERN ASPECTS OF THE MODERNIZATION OF SCIENCE: STATE, PROBLEMS, DEVELOPMENT TRENDS

у рамках роботи Видавничої групи

"Наукові перспективи"

Матеріали LXI Міжнародної науково-
практичної конференції (07 жовтня 2025 року
м. Бургас (Болгарія) дистанційно)

*Мирного неба!
Більшої України!*

Семенова Л.С, Романюта І.А. 79

Педагогічна, наукова та громадська діяльність Милиці Леонтіївни Горбунової

Хоменко О.В. 82

Застосування міжнародного стандарту системи управління освітніми організаціями iso 21001 у діяльності закладів вищої освіти

СЕКЦІЯ 4. ПСИХОЛОГІЯ

Почерняй Д., Пасько О.М. 88

Психологічні аспекти гендерних відмінностей переживання травмуючої події серед військових в умовах воєнного стану

СЕКЦІЯ 5. МЕДИЦИНА

Шаравара Л.П. 92

Аналіз оцінки захворюваності працівників машинобудівного підприємства за результатами періодичних медичних оглядів

СЕКЦІЯ 6. МЕНЕДЖМЕНТ

Гетманчук Д.К. 95

Трансформація соціокультурної діяльності в умовах цифровізації суспільства

СЕКЦІЯ 7. ЕКОНОМІКА І УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Авраменко Т.А. 98

Цифрові моделі мезорівневого економічного зростання

Романенко Є.О., Гурковський В.І., Перестюк І.М. 102

Україна у рейтингу економічної свободи 2025: аналіз підвищення та викликів

СЕКЦІЯ 5. МЕДИЦИНА

Шаравара Л.П.

доцент кафедри загальної медицини, медичної
екології та профілактичної медицини,
*Запорізький державний медико-фармацевтичний університет,
м. Запоріжжя, Україна*

АНАЛІЗ ОЦІНКИ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ПРАЦІВНИКІВ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПЕРІОДИЧНИХ МЕДИЧНИХ ОГЛЯДІВ

Машинобудування є однією з стратегічних галузей виробництва, що визначає рівень технологічного розвитку та економічну потужність держави. Умови праці працівників, зайнятих в галузі машинобудування, є шкідливими та небезпечними через наявність широкого спектру факторів виробничого середовища серед яких значна запиленість та загазованість повітря робочої зони, підвищений рівень виробничого шуму та вібрації, важкість та напруженість праці тощо [1, 2]. Таким чином машинобудування входить до складу травмонебезпечних та несприятливих галузей виробництва з високим рівнем виробничо-обумовленої та професійної захворюваності працівників. Професійна захворюваність у машинобудуванні характеризується специфічним розподілом, включаючи захворювання органів дихання, патологію опорно-рухового апарату, нервової системи, захворювання системи кровообігу тощо [3].

Аналіз захворюваності з тимчасовою втратою працездатності у працівників машинобудівного підприємства Запорізької області проведено згідно річних звітів за період з 2015 по 2021 роки. Встановлено, що у структурі захворюваності провідні місця за весь аналізований період займали хвороби органів дихання, де питома вага даної нозологічної групи за кількістю днів непрацездатності за даний період коливалася у межах від 30,8 % до 47,1 %, за кількістю днів на 100 працюючих - від 240,47 до 461,07 днів на 100 працюючих.

Друге місце у структурі захворюваності займали травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин, які коливалися у межах від 11,2 % до 15,5 %, кількість днів на 100 працюючих за даною нозологічною групою коливалася від 108,7 до 133,1 днів на 100 працюючих. На третьому місці у структурі захворюваності знаходяться хвороби системи кровообігу, які у структурі захворюваності за даний період коливалися у межах від 8,3 % до 14,1 %, кількість днів на 100

працюючих за даною нозологічною групою коливалась у межах від 80,58 до 114,73 днів на 100 працюючих. Наступне місце посіли хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини питома вага яких коливалась у межах від 8,25% до 11,3 %, за кількістю днів на 100 працюючих коливалась від 73,64 до 97,21 днів на 100 працюючих. На п'ятому місці у структурі захворюваності були хвороби сечостатевої системи питома вага даної нозологічної групи коливалась у межах від 9,47% до 11,3 %, яка за кількістю днів на 100 працюючих коливалась в межах від 76,79 до 88,44 днів на 100 працюючих.

У структурі хвороб органів дихання перше місце займають гострі респіраторні захворювання верхніх дихальних шляхів, які мали найбільшу питому вагу за кількістю випадків захворювання у межах від 78,8 до 95,8 %, за кількість днів – від 62,6 до 92,5 %, тяжкість захворювання коливалась від 7,3 до 9,5 днів. На другому місці у структурі хвороб органів дихання були грип та пневмонія які мали значно меншу питому вагу: кількістю випадків (1,8 до 19,6 %), за кількістю днів (3,8 до 34,2 %), важкість випадків коливалась від 18,0 до 22,7. Найбільші відсотки пневмонії зареєстровалися у період з 2019 по 2021 роки під час пандемії COVID-19 з важкими форми перебігу пневмонії з більш тривалими випадками захворювання. Серед хвороб, які займали не значний відсоток у структурі хвороб органів дихання (менше 1,5 %) були хронічні хвороби нижніх дихальних шляхів, інші хвороби органів дихання, бронхіальна астма. Хронічні хвороби нижніх дихальних шляхів за кількістю випадків у структурі хвороб органів дихання коливались у межах від 0,2 до 0,7 %, за кількістю днів непрацездатності від 0,2 до 1,5 %, важкість випадків коливалась у межах від 12,3 до 19,1 днів. Інші хвороби органів дихання у структурі хвороб органів дихання мали коливання показників за випадками від 0,5 до 1,2 %, за кількістю днів непрацездатності від 0,7 до 1,9 %, важкість випадків коливалась від 11,0 до 19,6 днів. У структурі хвороб органів дихання бронхіальна астма мала не велику питому вагу і коливалась в межах від 0,1 до 0,4 % за кількістю випадків, від 0,12 до 0,7 % за кількістю днів непрацездатності, тривалість випадків коливалась від 11,1 до 13,3 днів.

У структурі хвороб системи кровообігу, які реєструвалися у працівників машинобудівного підприємства, найбільший відсоток займала гіпертонічна хвороба яка за кількістю випадків коливалась у межах від 44,44 до 60,8 %, за кількістю днів 31,87 до 33,69 %, важкість випадків коливалась у межах від 10,9 до 11,4 днів. Друге місце у структурі хвороб системи кровообігу займали ураження судин головного мозку, які за кількістю випадків коливались від 14,7 до 20,86 %, за кількістю днів від 26,3 до 31,14, важкість випадків за даною нозологічною групою тривала від 25,9 до 36,7 днів. На третьому місці у структурі хвороб системи кровообігу реєструвалися хвороби артерій, артеріол та капілярів, які за кількістю випадків коливались у діапазоні від 8,59 до 9,07 %, за кількістю днів від 12,51 до 12,88 %, важкість випадку за даною нозологічною групою

коливалася від 24,2 до 27,1 днів. Інші нозологічні форми, а саме ішемічна хвороба серця, у складі хвороб системи кровообігу займали не великий відсоток і склали менше ніж 8 %. Також у структурі ЗТВП на даному підприємстві реєструвалися випадки новоутворень у структурі яких достатньо високий відсоток займали злякисні новоутворення (17,81-26,06 %). У структурі злякисних новоутворень на даному підприємстві реєструвалися: рак шкіри, рак молочної залози, рак передміхурової залози, рак легень, рак кишківника.

Згідно даних заключних актів результатів періодичних медичних оглядів працівників машинобудівного підприємства за 2020-2024 роки встановлено, що на даному підприємстві кількість працівників, які підпадали під дію шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища та підлягали огляду 12057 працівників, серед яких 3606 (29,9 %) склали жінки. Встановлено, що серед усіх працівників особи віком до 21 року склали 0,6 % (з них 17,4 % жінки), особи пенсійного віку, які працюють склали 13,9 % (з них 36,5 % жінки), особи зі стажем роботи більше 10 років склали 47,4 % (з них 34,3 % жінки). Встановлено, що серед усіх працівників, які підлягали медичному огляду, 42,5 % працівники підлягала дії хімічних речовин на робочому місці, серед яких 33,7 % були жінки; 33,5 % працівників підлягали впливу виробничого пилу на робочому місці серед яких 19,8 % були жінки; 47,2 % працівників підлягали впливу виробничого шуму (з них 20,5 % жінки); 20,7 % працівників зазнавали шкідливого впливу перегріваючого мікроклімату (з них 17,5 % жінки); 22,5 % працівників працюють в умовах вимушеної робочої пози і перенавантаження кістково-м'язової системи (з них 29,8 % жінки).

Таким чином, аналіз захворюваності працівників машинобудівного підприємства доводить високий рівень захворюваності, який пов'язаний з впливом виробничих факторів та підкреслює необхідність подальшого дослідження умов праці та запровадження відповідних заходів профілактики.

Список використаних джерел:

1. Євтушенко Н., Пономаренко О., Твердохлєбова Н., Мезенцева І, Семенов Є., Євтушенко С. Забезпечення безпечних умов праці для профілактики професійних захворювань працівників металургійного і ливарного виробництва. *Метал та лиття України*. 2022. Т. 30, № 3. С. 117-125. <https://doi.org/10.15407/steelcast2022.03.116>
2. Шаравара Л. П., Дмитруха Н.М. Гігієнічна оцінка умов праці на робочих місцях працівників машинобудівного підприємства. *Український журнал з проблем медицини праці*. 2024. Т. 20, № 3. С. 167-175. - <https://doi.org/10.33573/ujoh2024.03.167>.
3. Кононова І. Г. Професійна захворюваність серед працівників підприємств машинобудування. *Український журнал з проблем медицини праці*. 2010. Т. 1 (21). С. 9-15.

